

Tylko 56 proc. ogółu dróg leśnych jest w dobrym lub zadowalającym stanie technicznym, a aż 76 proc. ogółu dojazdów pożarowych nie spełnia wszystkich aktualnych wymagań, niezbędnych dla prowadzenia skutecznych akcji przeciwpożarowych. Nadal 44 proc. dojazdów pożarowych jest w złym lub średnim stanie technicznym. W opinii NIK przyczyną tego stanu rzeczy są wieloletnie zaniedbania, których nie można wyeliminować w ciągu kilku lat.

NIK natomiast pozytywnie oceniła działania skontrolowanych nadleśnictw w latach 2013 - 2016, dotyczące przeciwdziałania występowaniu katastrof i ograniczaniu ich skutków. Nadleśnictwa prawidłowo planowały oraz realizowały przedsięwzięcia, środki co do zasady wydatkowały gospodarnie i osiągały zaplanowane efekty.

Jak podaje NIK, zdecydowana większość nakładów inwestycyjnych (73 proc.) ponoszonych przez skontrolowane nadleśnictwa w ciągu trzech lat objętych kontrolą (2013-2015) dotyczyła poprawy sieci dróg leśnych wykorzystywanych jako dojazdy pożarowe. Takie przeznaczenie środków finansowych było uzasadnione fatalnym stanem technicznym dróg oraz potrzebami gospodarczymi (np. wywozem drewna).

Spośród 2,4 tys. km funkcjonujących dojazdów pożarowych, na koniec 2015 r. aż 76 proc. ogółu nie posiadało mijanek lub nie spełniało innych warunków wynikających z obowiązującego od ponad 10 lat rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Parametry te dotyczą wprawdzie dróg budowanych lub przebudowywanych, jednak ich spełnienie będzie wymagało od nadleśnictw poniesienia znacznych nakładów. W pięciu nadleśnictwach sieć dróg nie spełnia innych wymogów tego rozporządzenia, dotyczących jej zagęszczenia, czyli zachowania odległości pomiędzy dowolnym punktem położonym w lesie, a najbliższą drogą publiczną lub drogą leśną wykorzystywaną jako dojazd pożarowy. Tymczasem sieć drogowa jest głównym warunkiem prowadzenia skutecznych akcji przeciwpożarowych.

W opinii NIK przyczyną tego stanu rzeczy są wieloletnie zaszłości, niemożliwe do wyeliminowania w ciągu kilku lat.

W latach 2013-2015 skontrolowane nadleśnictwa wydały 65,4 mln zł głównie na zadania związane z ochroną przeciwpożarową. Były to przede wszystkim inwestycje dotyczące dojazdów pożarowych, budowli takich jak dostrzegalnie pożarowe, pasów przeciwpożarowych, zakupu środków łączności, sprzętu i urządzeń do monitorowania lasów. Koszty te zostały dofinansowane między innymi środkami pochodzącymi z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Nadleśnictwa podejmowały działania zapobiegawcze stosownie do założeń planów urządzenia lasu, a także analiz stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz ekspertyz optymalizacji sieci drogowej. Przed ich realizacją rzetelnie zdiagnozowały potrzeby i określiły niezbędne działania. Osiągnęły też zaplanowane efekty.

W kontrolowanych nadleśnictwach wybudowano, zmodernizowano lub wyremontowano, m.in.

- drogi leśne o łącznej długości 155 km;
- siedem dostrzegalni pożarowych;
- cztery punkty czerpania wody.

NIK w czterech spośród 18 kontrolowanych nadleśnictw stwierdziła nieprawidłowości polegające na naruszeniu zasad udzielania zamówień publicznych. Problemem okazało się dochowanie zasady uczciwej

konkurencji oraz równego traktowania wykonawców.

NIK zauważyła, że kwestia odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych lub osoby udzielające zamówień nie została uregulowana przez ustawodawcę. Nie przewidziano bowiem sankcji za naruszenie przepisów. W efekcie taki stan prawny stwarza niczym nieuzasadnione uprzywilejowanie pracowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych względem pozostałych podmiotów zobowiązanych do jej stosowania.

W związku z tym w opinii NIK konieczne jest precyzyjne wskazanie w przepisach prawa odpowiedzialności jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych za złamanie tych przepisów. Wniosek ten wynika ze stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości w obszarze udzielania zamówień publicznych.

Kontrola NIK ujawniła również nieprawidłowości o charakterze formalnym. W czterech nadleśnictwach nie dopełniono obowiązków związanych z bezpiecznym użytkowaniem obiektów budowlanych oraz z nierzetelnie dokumentowano realizację podejmowanych działań. Jedno nadleśnictwo prowadziło ewidencję dowodów księgowych w sposób niezgodny z umową o przyznanie pomocy.

NIK w wyniku kontroli sformułowała do nadleśniczych wnioski pokontrolne oraz uwagi, w których wskazała obszary stwarzające nadleśnictwom trudności w trakcie realizacji działań zapobiegawczych. Dotyczą one m.in.:

- rzetelnego przeprowadzania inwestycji z uwzględnieniem specyfiki prowadzenia robót w lesie, m.in. konieczności ochrony przyrody,
- dostosowania sieci dojazdów pożarowych do wymogów przepisów,
- rozpoczynania robót budowlanych po spełnieniu wszystkich wymagań formalno-prawnych przewidzianych przepisami prawa, w szczególności w ustawie Prawo budowlane,
- przeprowadzenia okresowych kontroli stanu technicznego dróg pożarowych nadleśnictwa wymaganych przepisami Prawa budowlanego,
- zapewnienia środków finansowych celem terminowej realizacji obowiązków przeciwpożarowych,
- udzielania zamówień publicznych zgodnie z wymaganiami ustawy Prawo zamówień publicznych,
- skutecznego nadzoru i kontroli wewnętrznej nad wszystkimi etapami procesu organizacji robót budowlanych, poczynając od przygotowania zamówienia, jego przeprowadzania, jak i realizacji robót i ich rozliczania,
- terminowego wykonywania przez nadleśnictwa zobowiązań finansowych,
- rzetelnego sporządzania dokumentacji.

NIK wystąpiła do Prezesa Rady Ministrów o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie ponoszenia odpowiedzialności za kwalifikowane naruszenia przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych lub osoby udzielające zamówień w przypadku finansowania zamówień ze środków własnych.

Źródło: www.nik.gov.pl/